

QUICKSCAN ARCHEOLOGIE ROBBENPLAAT-OOSTPOLDERWEG 220KV

TenneT TSO B.V.

29 APRIL 2020

Contactpersoon

SUSAN DE JONG
Adviseur Archeologie en
Cultuurhistorie

M +31 6 4600 0054
E susan.dejong@arcadis.com

Arcadis Nederland B.V.
Postbus 264
6800 AG Arnhem
Nederland

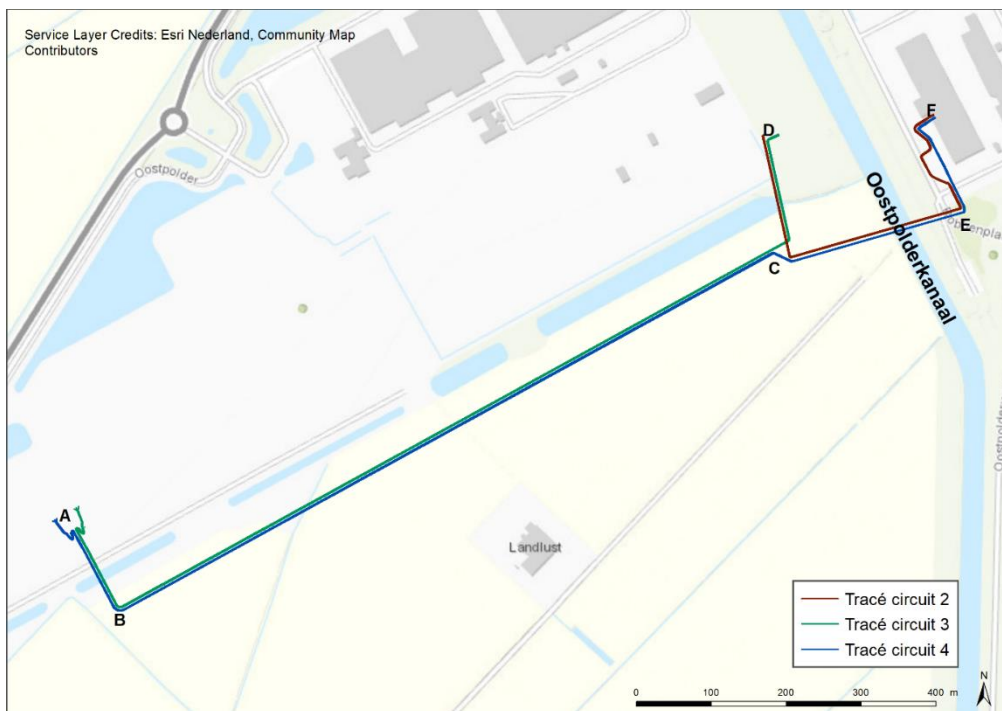
INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	4
1.1	Aanleiding van het onderzoek	4
1.2	Plangebied	4
1.3	Werkwijze	5
2	BELEID	6
3	ARCHEOLOGISCHE INFORMATIE	8
3.1	Inleiding	8
3.2	Archeologische informatie	8
3.2.1	Archeologische verwachtingskaart	8
3.2.2	AMK-terreinen	9
3.2.3	Vondstlocaties en waarnemingen	9
3.2.4	Eerder uitgevoerd onderzoek	9
4	CONCLUSIE	12
5	LITERATUUR	13
	COLOFON	13

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding van het onderzoek

TenneT TSO B.V. realiseert voor Google een extra aansluiting op hoogspanningsstation Robbenplaat 220kV (hierna RBB 220kV) en de aanleg van een nieuwe 220kV-kabelverbinding. Voor de planuitwerking zijn bureau- en veldonderzoek nodig en wordt een bestemmingsplan opgesteld. In de quickscan worden door middel van een aantal bronnen bekeken of archeologisch vervolgonderzoek nodig is.

Figuur 1. Overzicht van het gehele traject met gedefinieerde hoekpunten A tot F

1.2 Plangebied

Het plangebied betreft een nieuwe kabel en aansluiting bij hoogspanningsstation RBB 220kV, gelegen ten zuiden van de haven van Eemsmond in de gemeente Eemsmond nabij het dorp Nooitgedacht (Centrum coördinaten 252932,4; 604713,2) (Figuur 1). TSO B.V. heeft het voornemen om een 220kV-kabelverbinding met 2 circuits ondergronds aan te leggen tussen het terrein van Google Inc. en 220kV-station Robbenplaat in de Eemshaven (RBB 220) (Figuur 1). Het kabeltracé heeft een totale lengte van circa 1.900 m, waarvan circa 1.650 m wordt aangelegd door middel van een open ontgraving.

Ter plaatse van de Oostpolderbermsloot wordt de aanleg gerealiseerd door middel van een horizontaal gestuurde boring (tracé C-E), hiervoor is geen bemaling nodig. Waar het tracé A-B en B-C een watergang kruist wordt de watergang afgedamd, leeggepompt en vervolgens ontgraven voor het aanleggen van de kabel. Op locatie van de kruising is geen bemaling nodig aangezien er een pomp wordt geïnstalleerd. Dit is een oppervlaktewateronttrekking. Om de werkzaamheden ter plaatse van de open ontgraving in den droge te kunnen uitvoeren dient de grondwaterstand tijdelijk te worden verlaagd.

De werkstroken voor het aanleggen van het tracé zijn 30 meter breed. Dit betreft de kabelsleuf van circa tussen 3 en 3,2 meter breed, werkstrook en tijdelijke grondopslag. De ontgraving zal 1,8 meter – Mv zijn.

Het huidige landgebruik zijn percelen met agrarische doeleinden. Na de werkzaamheden zal geen verandering aan het landschap optreden.

1.3 Werkwijze

In deze quickscan worden de volgende bronnen geraadpleegd:

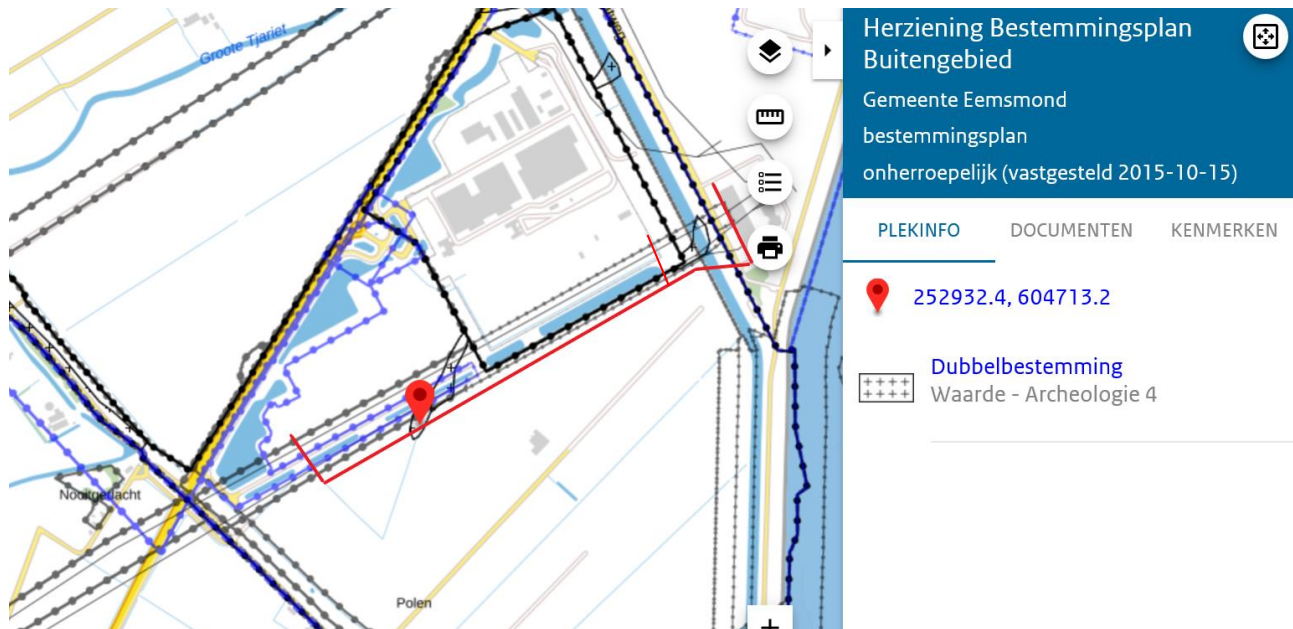
- Bestemmingsplan Buitengebied (voormalige) gemeente Eemmond, 2015;
- Gemeentelijke verwachtingskaart en beleidsadvieskaart (voormalige) gemeente Eemmond, 2015;
- Archeologische Monumenten Kaart;
- Archeologisch informatiesysteem Archis 3 (vondstlocaties; relevante onderzoeken);

Op basis van bovenstaande bronnen worden conclusies en aanbevelingen geformuleerd voor eventueel vervolgonderzoek in het kader van de archeologische monumentenzorg.

2 BELEID

Voor het plangebied zijn een aantal bestemmingsplannen vigierend.

- Herziening Bestemmingsplan Buitengebied, 2015.

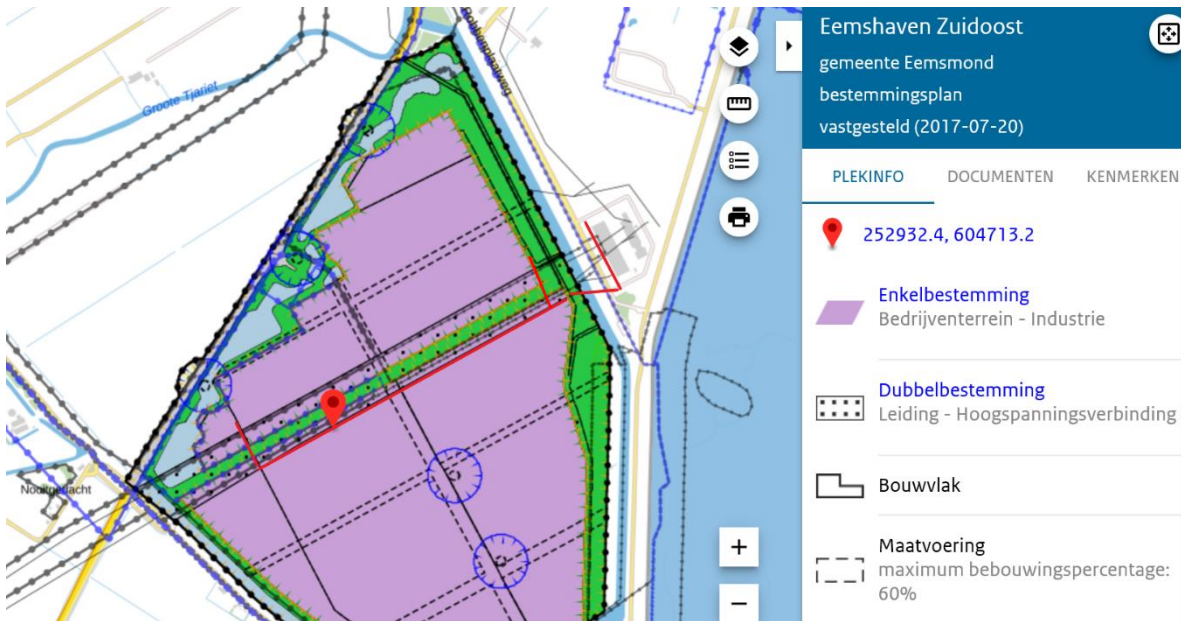

Figuur 2. Uitsnede bestemmingsplan met plangebied.

Bij het bestemmingsplan Herziening bestemmingsplan Buitengebied doorsnijdt het tracé twee gebieden met de dubbelbestemming waarde archeologie 4 (Figuur 2). Het gaat om een oude beekloop dat door de komst van nieuwe gebouwen grotendeels is verdwenen. Voor deze dubbelbestemming geldt dat archeologisch onderzoek noodzakelijk is voor gebouwen/werkzaamheden groter dan 200 m² en dieper dan 0,45 m – Mv. Voor de rest van het plangebied geldt een lage archeologische verwachting. De oppervlakte van de ingreep van de kabel zal meer dan 200 m² en dieper dan 0,45 m – Mv zijn en daardoor is het wel onderzoeksplichtig.

- Eemshaven Zuidoost, 2017.

In 2017 is er een nieuw bestemmingsplan vastgesteld. Dit betekent dat het bestemmingsplan Herziening Buitengebied 2015 niet meer geldig is. Dit is naar aanleiding van uitbreidingsplannen van Google. Hierop is te zien dat er geen dubbelbestemming archeologie meer aanwezig is (Figuur 3). In de bijlagen is een advies geschreven door Libau opgenomen. Hierin staat vermeld dat er geen archeologische resten worden verwacht en dat archeologisch onderzoek niet nodig wordt geacht. De reden hierbij gegeven is dat deze beken zijn ontstaan in de Nieuwe Tijd en de archeologische en cultuurhistorische waarde ervan niet bijzonder groot is in subrecente beddingen (Molema, 2015).

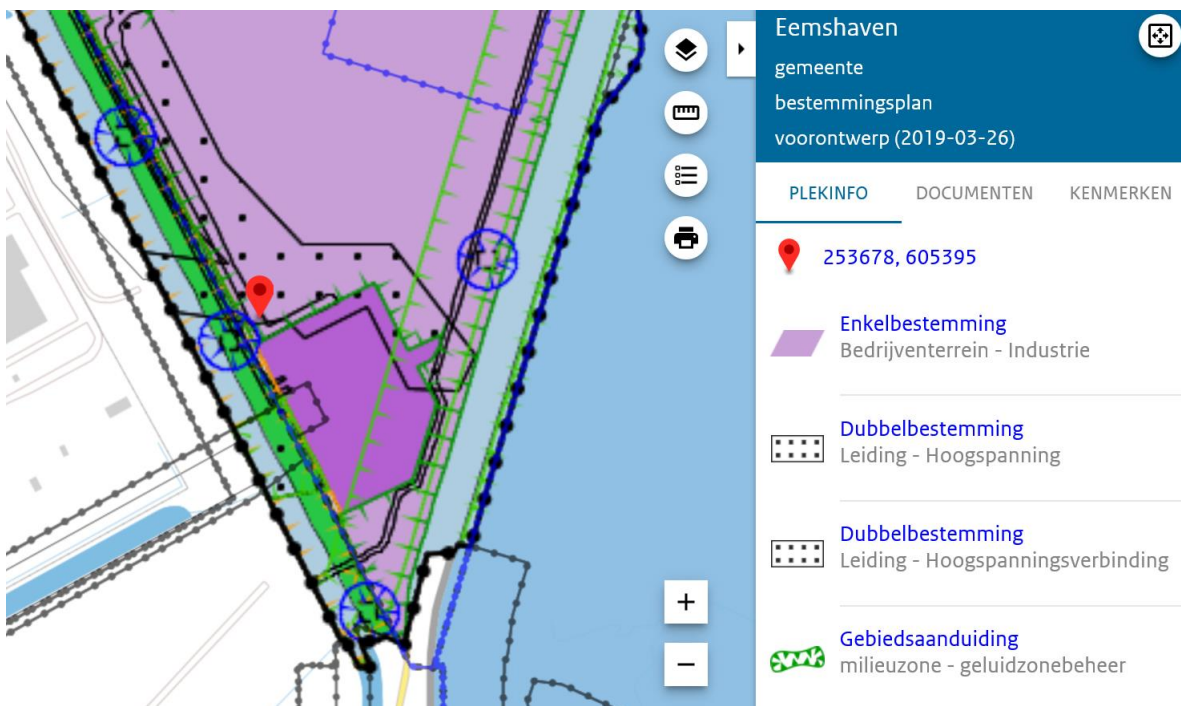
Figuur 3. Uitsnede bestemmingsplan met plangebied.

- Facetbestemmingsplan Eemsmond Gebouwd Erfgoed, 2018.

In het bestemmingsplan wordt gesproken over een dubbelbestemming ruimtelijke kwaliteit. Dit gaat meer in op het landschap dan archeologie.

- Bestemmingsplan Eemshaven, 2019 en beheersverordening Eemshaven, 2013.

Het oostelijke gedeelte van het plangebied ligt in een ander bestemmingsplan, namelijk het bestemmingsplan Eemshaven, voorontwerp in 2019 (Figuur 4). Het bestemmingsplan is nog niet vastgesteld en daarmee niet vigerend. In het bestemmingsplan is geen dubbelbestemming archeologie opgenomen. Het bestemmingsplan uit 2019 volgt de beheersverordening Eemshaven uit 2013 op. In de beheersverordening is geen dubbelbestemming archeologie opgenomen.

Figuur 4. Uitsnede bestemmingsplan.

3 ARCHEOLOGISCHE INFORMATIE

3.1 Inleiding

Om een archeologische verwachting voor een gebied op te kunnen stellen, is eerst kennis nodig van de reeds bekende archeologische waarden en van de verwachting die voor het gebied geldt. In dit hoofdstuk worden de bekende archeologische waarden en verwachtingen aan de hand van verschillende bronnen beschreven.

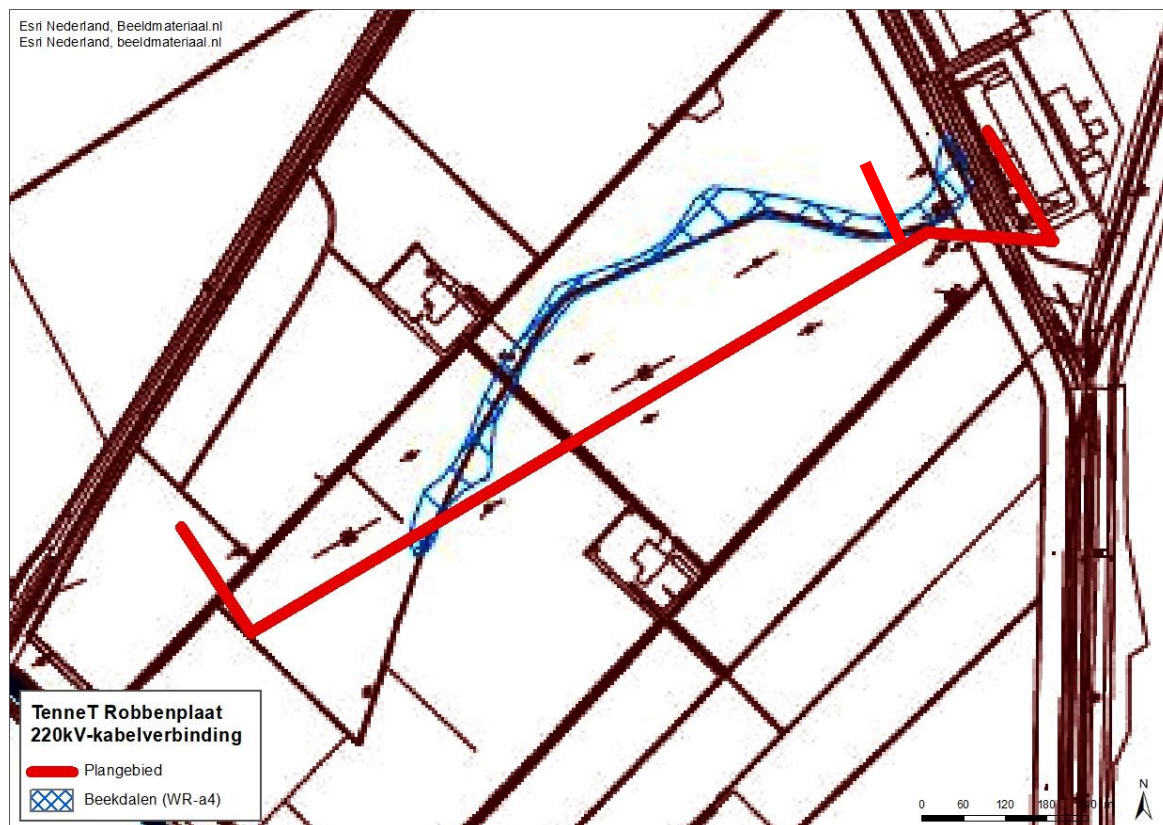
Tabel 1. Archeologische perioden (Bron: ABR)

Periode	Begin	Einde
Nieuwe Tijd	1500	Heden
Late Middeleeuwen	1050	1500
Vroege Middeleeuwen	450	1050
Romeinse Tijd	12 v. Chr.	450
IJzertijd	800 v. Chr.	12 v. Chr.
Bronstijd	2.000 v. Chr.	800 v. Chr.
Neolithicum	5.300 v. Chr.	2.000 v. Chr.
Mesolithicum	8.800 v. Chr.	4.900 v. Chr.
Laat Paleolithicum	35.000 v. Chr.	8.800 v. Chr.
Midden Paleolithicum	300.000 v. Chr.	35.000 v. Chr.

3.2 Archeologische informatie

3.2.1 Archeologische verwachtingskaart

Op de archeologische verwachting- en beleidskaart van gemeente Eemsmond uit 2013 ligt het plangebied voor het grootste gedeelte in een lage archeologische verwachting (Figuur 5). Het plangebied doorsnijdt de beek en oude beekloop met een waarde archeologie 4. Bij waarde 4 wordt archeologisch onderzoek geacht bij ingrepen groter dan 200 m². Deze waarde is ook overgenomen in het bestemmingsplan Herziening bestemmingsplan buitengebied uit 2015.

Figuur 5. Uitsnede archeologische verwachtingskaart gemeente Eemsmond, 2013.

3.2.2 AMK-terreinen

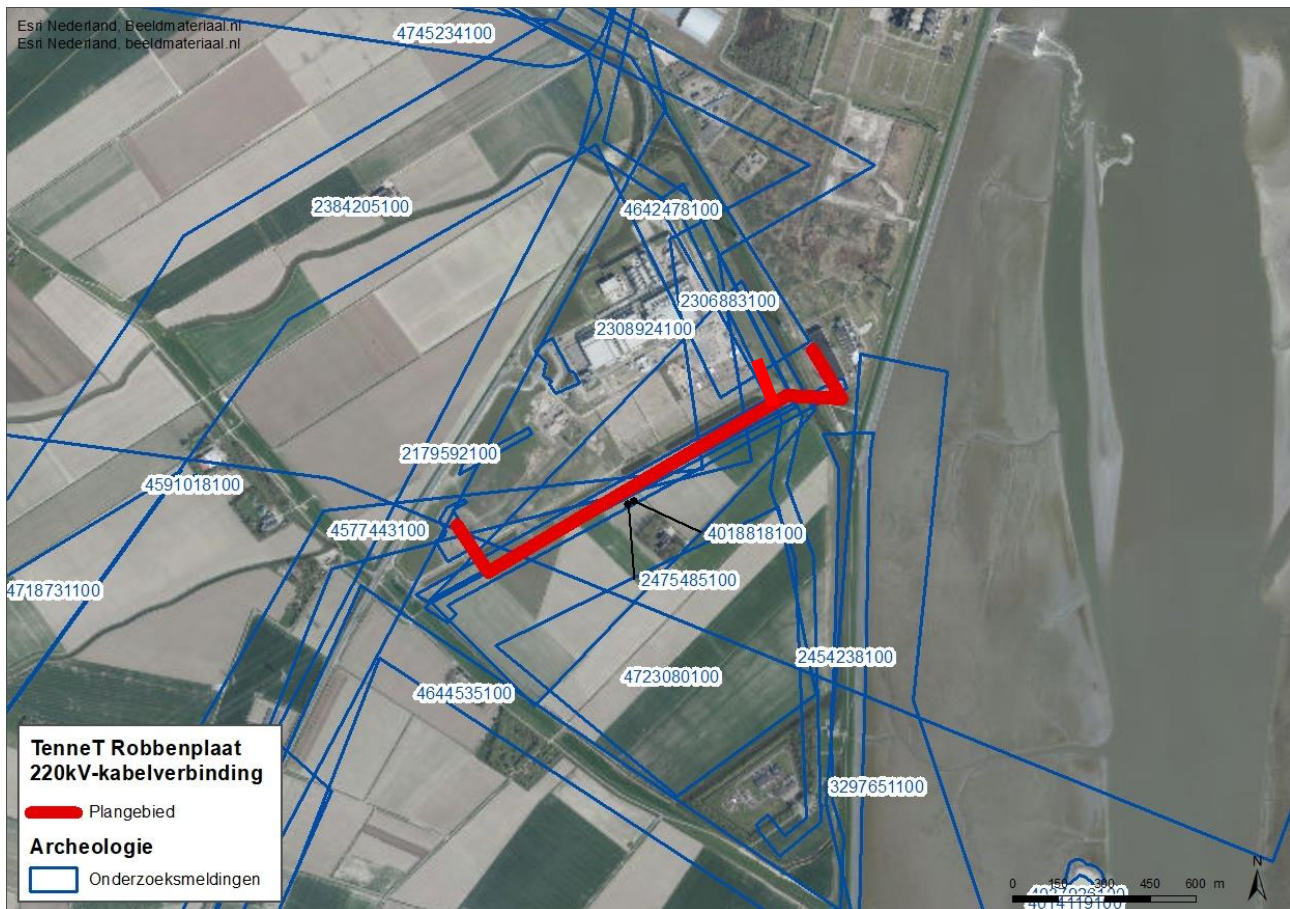
Op de Archeologische Monumenten Kaart (AMK) zijn bekende en waardevolle archeologische vindplaatsen weergegeven. Er wordt onderscheid gemaakt tussen terreinen van waarde, hoge waarde, zeer hoge waarde, en zeer hoge waarde – beschermd. In het laatste geval is het terrein een beschermd Rijksmonument. Het uitgangspunt bij AMK-terreinen is in principe behoud van archeologische resten in situ. Er zijn binnen het plangebied geen AMK-terreinen bekend.

3.2.3 Vondstlocaties en waarnemingen

Vondstlocaties zijn archeologische vondsten en waarnemingen die geregistreerd zijn in Archis. Er zijn binnen het plangebied geen vondstlocaties of vondstwaarnemingen bekend.

3.2.4 Eerder uitgevoerd onderzoek

In verschillende zones binnen het onderzoeksgebied is eerder archeologisch bureau- en veldonderzoek uitgevoerd. Deze zones zijn aangegeven op de kaart in Figuur 6 en de resultaten van het onderzoek zijn beschreven in Tabel 2.

Figuur 6. Plangebied (bij benadering) met onderzoeksmeldingen omgeving.

Zaak IDnummer	Datum/ uitvoerder/ Type onderzoek	Resultaten
2475485100	2015 / Antea Group / Bureauonderzoek	Geen rapport beschikbaar op archis of danseasy.
4018818100	2016 / MUG ingenieursbureau BV / Bureauonderzoek	Dit onderzoek betreft ook het plangebied van deze quickscan. Gebied van 35 hectare waar een lage archeologische verwachting is. Door onderzoek is de archeologische verwachting binnen het plangebied steentijd, maar door de ingreep wordt verwacht dat deze niet worden geraakt. De diepte van de Pleistocene zandlaag is op circa 12 tot 14 meter – Mv. Ook wordt verwacht dat vondsten op deze diepte er niet meer zijn, omdat de kans groot is dan deze vondsten zijn geërodeerd. Voor het plangebied van het tracé 220kV betreft de open ontgraving 1,8 m – Mv. Dit betekent dat door de aanleg van het tracé de kans op archeologische resten klein is.
2308924100	2010 / Vestigia BV / Bureauonderzoek	Het betreft een groot plangebied op land, zee en Waddenzee. Voor het deelgebied Noord-Groningse vasteland op de locatie waar een deel van het tracéalternatief W2 loopt, geldt een lage geo-archeologische verwachting van de prehistorische resten. Prehistorische scheepswrakken kunnen in de getijdengeulafzettingen van de Formatie van Naaldwijk voorkomen. Scheepswrakken uit de Nieuwe Tijd komen hier niet voor. Op basis van de onderzoeksresultaten wordt daarom geadviseerd in dit tracédeel geen nader archeologisch

onderzoek te doen. Voor zee en Waddenzee gedeelten wordt voor bepaalde tracé verkennend onderzoek of waarderend onderzoek geadviseerd als het tracé bekend is.

4577443100	2017 / Antea Group / Bureauonderzoek	Ten noorden van Spijk ligt het plangebied in recente aandijkingen uit de laatste eeuwen; daarvoor geldt een lage archeologische verwachting. Er is wel een dubbelbestemming voor oude beekdal. Geadviseerd werd om verkennend booronderzoek uit te voeren voor de verplichte gebieden volgens beleid. Zo ook drie gebieden bij de Eemsmond. Op basis van het bureauonderzoek werd rekening gehouden met de aanwezigheid van een getijde-geul/zee-erosiegeul en de hierbij behorende kansrijke oeverwallen/hogere kwelders ter plaatse.
4642478100	2018 / Antea Group / Boring	Op basis van het bureauonderzoek (zie ook 4577443100) werd rekening gehouden met de aanwezigheid van een getijde-geul/zee-erosiegeul en de hierbij behorende kansrijke oeverwallen/hogere kwelders ter plaatse van onderzoekslocaties 26 – 28 (naast plangebied deze quickscan). Daarnaast werd rekening gehouden met de aanwezigheid van archeologische resten (vooral wierden) op de oeverwallen/kwelders. Het veldonderzoek heeft aangetoond dat binnen de onderzoekslocaties sprake is van een pakket deels opgehoogde getij-afzettingen/kwelderafzettingen of wadafzettingen. De ophogingslagen zijn het resultaat van het bouwrijp maken van het gebied. Er zijn geen aanwijzingen voor een getijde-geul of zee-erosiegeul aangetroffen. Ook zijn er in tegenstelling tot de verwachtingen geen archeologische resten, vegetatielagen en/of wierdelagen aangetroffen. Op basis van de resultaten van het veldonderzoek wordt geadviseerd om de betreffende onderzoekslocaties voor wat betreft archeologie vrij te geven ten gunste van de voorgenomen maatregelen.
2306883100	2010 / Oranjewoud BV / Bureauonderzoek	Binnen het plangebied was een lage archeologische verwachting voor een tracé en ook het beleid gaf geen noodzaak om vervolgonderzoek te adviseren. Plangebied werd vrijgegeven.
2179592100	2007 / De Steekproef / Bureauonderzoek	In het rapport blijkt dat bij het plangebied van deze quickscan er geen archeologisch vervolgonderzoek wordt geadviseerd. Een groot gedeelte van het noordelijk deelgebied ligt in een zone met een lage trefkans op archeologische waarden. Het gaat hier om het ingepolderde deel van noord Groningen (gemeente Eemsmond). Op de AHN zijn hier geen grote hoogteverschillen te zien. Tevens bevindt het pleistocene zand zich hier op een diepte van meer dan 16 m beneden het NAP (± 18 m beneden het maaiveld). Op grond van het uitgevoerde bureauonderzoek wordt archeologisch vervolgonderzoek voor dit gedeelte van het tracé niet noodzakelijk geacht.
3297651100	2015/ Sweco / Boring	De locatie van de boringen gebeurde op meer dan een kilometer afstand van het plangebied van deze quickscan, vanwege een lage archeologische waarde rondom dit gebied. Dus geen resultaten van belang.
2454238100	2014 / RAAP / bureauonderzoek	Geen rapport beschikbaar via archis of danseasy.
2384205100	2012 / RAAP / bureauonderzoek	Geen rapport beschikbaar via archis of danseasy.

Tabel 2. Overzicht eerder uitgevoerde onderzoeken.

4 CONCLUSIE

In de bestemmingsplannen komt naar voren dat er in het vigerende bestemmingsplan Eemshaven Zuidoost, 2017, en de beheersverordening 2013, geen archeologische dubbelbestemmingen zijn opgenomen. In oudere bestemmingsplannen is een lage archeologische waarde aan het plangebied toegekend, met uitzondering van een oud beekdal. Inmiddels is deze beekdal grotendeels verdwenen door nieuwe gebouwen, een gedeelte van het beekdal doorkruist het plangebied. In de bijlagen van bestemmingsplan Eemshaven Zuidoost is een advies geschreven door Libau. Hierin staat vermeld dat er geen archeologische resten worden verwacht en dat archeologisch onderzoek niet nodig wordt geacht.

Uit de eerder onderzoeken rondom het plangebied komt naar voren dat wordt geadviseerd gebieden vrij te geven vanwege lage archeologische verwachting. In 2016 heeft MUG archeologie een bureauonderzoek uitgevoerd, die ook een gedeelte van het plangebied van het tracé 220kV beschrijft. In het onderzoek is er een kans op archeologische resten uit de steentijd. Deze bevinden zich in de Pleistocene zandlaag op een diepte vanaf 12 tot 14 meter – Mv. De ingrepen zouden deze zandlaag niet treffen, waardoor verder archeologisch onderzoek niet wordt geadviseerd. Bij andere reeds geschreven onderzoeken zijn bij archeologische boringen een pakket deels opgehoogde getij-afzettingen/kwelderafzettingen of wadafzettingen aangetroffen. De ophogingslagen zijn het resultaat van het bouwrijp maken van het gebied. Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen.

Vanwege het feit dat het plangebied al door een ander onderzoek grotendeels is onderzocht, waarbij geen vervolg onderzoek werd geadviseerd, is er geen noodzaak om voor het plangebied een bureauonderzoek uit te voeren.

5 LITERATUUR

- Molema, J., 2015. Bijlage archeologie advies Libau bij Bestemmingsplan Eemshaven Zuidoost.

COLOFON

QUICKSCAN ARCHEOLOGIE ROBBENPLAAT-OOSTPOLDERWEG 220KV

KLANT

TenneT TSO B.V.

AUTEUR

Susan de Jong

PROJECTNUMMER

C05051.2000030

ONZE REFERENTIE

D10006995:21

DATUM

29 april 2020

STATUS

Definitief

GECONTROLEERD DOOR

VRIJGEGEVEN DOOR

Wanda Zijl
Senior Adviseur Archeologie en Cultuurhistorie

Floris van Oosterhout
Senior Adviseur Archeologie en Cultuurhistorie

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 264
6800 AG Arnhem
Nederland
+31 (0)88 4261 261

www.arcadis.com